

LJUDSKI GLAS

Galsilo „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 60 K, za pol leta 30 K, za četrt leta 15 K, na mesec 5 K; posamezna številka K 1.40. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljatve za uredništvo in upravnništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6.

Rezultati občinskih volitev.

	Štev. odbor.	JSDS	DK	NSS	JDS	SKS	SLS	d.L.
Okraj Brežice.								
Anže	10	—	—	—	—	—	10	—
Brezje	16	—	—	—	—	—	16	—
Brežice	16	5	—	—	5	4	2	—
Blanca	24	—	—	1	3	8	12	—
Bojsno	10	5	—	—	—	4	1	—
Globoko	16	2	—	—	—	9	5	—
Gaberje	10	7	—	—	—	—	3	—
Golobinjek	10	—	—	—	—	2	8	—
Križe	16	—	—	—	—	2	14	—
Koprivnica	10	—	—	—	—	10	—	—
Loke	10	—	—	—	—	4	6	—
Mihalovec	10	6	—	—	—	4	—	—
Mrčna sela	16	—	—	—	—	—	16	—
Pleterje	16	—	—	—	—	4	12	—
Planinska vas	10	—	—	—	—	—	10	—
Senovo	16	—	—	—	—	7	9	—
Stolovnik	10	—	—	—	—	—	10	—
Sv. Vid	16	—	—	—	—	4	12	—
Stromlje	16	—	—	—	—	7	9	—
Verače	16	—	—	—	—	14	2	—
Zagorje	16	—	—	—	—	—	16	—
Okraj Celje.								
Bočna	24	6	—	—	—	2	15	1
Celje, okol.	32	14	—	3	3	2	10	—
Dobrna	16	—	—	—	—	2	14	—
Dol pri Hr.	16	2	5	—	—	—	6	3
Dramlje	16	—	—	—	—	—	—	16
Tramkelovo	16	—	—	—	—	9	7	—
Gomilsko	16	—	—	4	—	6	6	—
Gotovje	16	—	—	—	—	—	—	16
Jurklošter	24	—	—	—	—	—	—	24
Kalobje	16	—	—	—	—	—	—	16
Laško	16	—	—	—	12	—	4	—
Loka pri Z.m.	24	—	8	—	—	3	9	4
Luče	16	—	—	—	—	—	—	16
Marija Gradec	24	—	—	—	—	—	—	24
Nova Štifta	16	—	—	—	—	6	10	—
Petrovce	24	11	—	—	—	6	7	—
Ponikva	24	7	—	—	—	—	—	17
Prekopa	—	—	—	—	—	—	—	SKS
Roginska gor.	16	—	—	—	—	—	—	16
Rečica	24	5	—	—	—	—	—	19
Sv. Rupert	16	—	—	—	—	3	13	—
Sv. Peter	16	—	—	—	—	—	7	9
Sv. Peter	16	—	—	—	—	—	10	6
Sv. Lovrenc	16	5	—	—	—	—	—	11
Št. Pavel	24	8	—	4	—	6	6	—
Št. Pavel ob S.	16	—	—	—	—	—	—	10
Šent Jurij	16	—	—	—	—	—	—	8
Škofja vas	24	12	—	—	—	5	7	—
Šmarje pri J.	16	—	—	—	4	8	4	—
Šmarje okol.	24	—	—	—	1	6	16	1
Šmartnov R.d.	16	—	—	—	—	5	11	—

	Štev. odbor.	JSDS	DK	NSS	JDS	SKS	SLS	d.L.
Teharje	24	10	—	—	—	—	10	4
Trbovlje	36	5	23	—	—	—	3	5
Višnja vas	16	—	—	—	—	—	16	—
Vel. Pirešica	24	—	—	—	—	6	18	—
Vojnik	16	—	—	—	—	—	—	16
Zalec	16	3	—	—	—	5	5	3
Okraj Cerknica.								
Begunje	16	—	—	—	—	—	8	8
Bloke	24	—	—	—	—	—	8	16
Cerknica	24	4	—	—	4	—	7	9
Lož	16	—	—	—	4	—	—	12
Stari trg	24	5	—	—	5	—	14	—
Sv. Vid	16	—	—	—	—	9	7	—
Okraj Črnomelj.								
Božjakovo	16	—	—	—	—	3	13	—
Črešnjevce	16	6	—	—	—	5	5	—
Črnomelj	16	3	—	—	3	5	5	—
Dol	—	—	—	—	—	—	SLS	—
Dobličje	16	—	—	—	—	10	6	—
Kot	16	—	—	—	—	—	11	5
Metlika	16	—	—	—	—	13	3	—
Podgora	—	—	—	—	—	—	SLS	—
Petrova vas	10	—	—	—	—	2	8	—
Radovica	16	—	—	—	—	9	7	—
Radenci	10	—	—	—	—	7	3	—
Suhor	16	—	—	—	—	10	6	—
Stari trg	16	—	—	—	—	7	9	—
Talči vrh	16	—	—	—	—	6	10	—
Vinica	24	—	—	—	—	—	—	24
Okraj Kamnik.								
Blagovica	16	—	—	—	—	3	13	—
Dol	16	—	—	—	—	6	10	—
Dolsko	16	6	—	—	—	2	8	—
Domžale	24	—	—	—	—	13	1	—
Homec	16	—	—	—	—	5	11	—
Hruševka	10	—	—	—	—	5	5	—
Ihan	16	—	—	—	—	5	11	—
Jarše	16	—	—	—	—	6	10	—
Krtina	16	—	—	—	—	—	7	9
Krašnja	16	—	—	—	—	—	10	6
Križ	10	—	—	—	—	—	—	10
Klanec	10	—	—	—	—	—	—	10
Lukovica	10	—	—	—	—	—	3	7
Moravče	16	—	—	—	—	6	10	—
Mlaka	10	—	—	—	—	—	—	10
Mekine	16	—	—	—	—	—	—	16
Motnik	10	—	—	—	—	—	—	10
Mengeš	16	—	—	—	—	6	5	5
Nasoviče	10	—	—	—	—	—	—	10
Podhruška	16	—	—	—	—	—	—	16
Peče	16	—	—	—	—	—	—	11
Radomlje	10	—	—	—	—	—	—	5
Suhadele	10	—	—	—	—	—	—	10
Stranje	10	—	—	—	—	—	—	10
Šmarca	16	—	—	—	—	—	—	8
Tunjice	10	—	—	—	—	—	—	10
Vir	16	—	—	—	—	—	—	16
Zalog	10	—	—	—	—	—	—	10
Prevoje	16	—	—	—	—	5	11	—
Rafolče	10	—	—	—	—	—	—	10
Zlato polje	16	—	—	—	—	—	—	16
Okraj Kočevje.								
Banjaloka	16	—	—	—	—	—	—	16
Dane	10	—	—	—	—	—	—	10
Dolenja vas	24	—	—	—	—	—	—	15
Fara	16	—	—	—	—	—	—	16

	Štev. odbor.	JSDS	DK	NSS	JDS	SKS	SLS	d.L.
Gora	10	—	—	—	—	—	—	10
Jurjevica	16	—	—	—	—	—	—	9
Kompolje	16	—	—	—	—	—	—	16
Loški potok	24	—	—	—	11	—	—	13
Lužarji	—	—	—	—	—	—	—	87
Podgora	16	—	—	—	—	—	4	12
Rob	16	—	—	—	—	—	—	16
Ribnica	24	—	—	—	—	—	—	14
Sodražica	24	—	—	—	—	—	—	12
Sv. Gregor	16	—	—	—	—	—	—	11
Turjak	—	—	—	—	—	—	—	111
Videm	16	—	—	—	—	—	—	106
Vel. Poljane	10	—	—	—	—	—	—	5
Velike Lašče	—	—	—	—	—	—	—	77
Okraj Konjice.								
Grušovlje	16	—	—	—	—	—	—	16
Loče	16	—	—	—	—	—	—	6
Stranice	16	10	—	—	—	—	—	8
Vitanje	10	—	—	5	—	—	—	6
Vrhovlje	16	—	—	—	—	—	—	5
Zbelovo	16	—	—	—	—	—	—	16
Žiče	16	—	—	—	—	—	—	16
Žreče	16	1	—	—	1	—	—	2
Okraj Kranj.								
Cerklje	24	—	—	—	—	—	—	19
Hrastje	10	—	—	—	—	—	—	5
Jezerko	16	—	—	—	—	—	—	10
Kovor	16	6	—	—	—	—	—	16
Križe	16	—	—	—	—	—	—	10
Naklo	16	—	—	—	—	—	—	6
Poljane	16	—	—	—	—	—	—	13
Preddvor	24							

	Štev. odbor.	JSDS	DK	NSS	JDS	SKS	SLS	d. L.
Orehovci . . .	10	—	—	—	—	7	3	—
Police . . .	16	—	—	—	—	3	13	—
Pristava . . .	16	—	—	—	—	9	7	—
Ščavnica . . .	16	—	—	—	—	5	11	—
Radoslavci . . .	16	7	—	—	—	9	—	—
Zbigovci . . .	10	—	—	—	—	7	3	—
Okraj Novo mesto.								
Ajdovec . . .	16	—	—	—	—	3	13	—
Bela cerkev . . .	16	—	—	—	—	7	9	—
Brusnice . . .	16	—	—	—	—	9	7	—
Črmošnjice . . .	16	5	—	—	—	4	7	—
Dvor	16	—	—	—	—	7	9	—
Dobrnice . . .	24	—	—	—	—	11	13	—
Mirna	24	—	—	—	—	10	24	—
Mirna peč . . .	24	—	—	2	—	13	9	—
Novo mesto . . .	24	—	—	2	13	7	2	—
Orehovica . . .	16	—	—	—	—	9	7	—
Prečna	24	—	—	—	—	14	10	—
Smuka	16	—	—	—	—	—	8	8
Šent Peter . . .	24	—	—	—	—	7	17	—
Šmihel-Stopiče . . .	32	—	—	—	—	14	18	—
Trebnje	24	—	—	3	—	9	12	—
Toplice	24	—	—	—	—	10	14	—
Velika Loka . . .	24	—	—	—	—	16	8	—
Zagradec	16	—	—	—	—	8	8	—
Zužembérg . . .	24	—	—	—	—	—	17	7
Okraj Ptuj.								
Golava buka . . .	16	3	—	—	—	4	9	—
Janžev vrh . . .	16	—	—	—	—	1	7	1
Legen	16	5	—	—	—	—	11	—
Mislinje	16	8	—	—	—	—	8	—
Pameče	16	—	—	—	—	—	16	—
Ribnica	16	10	—	—	—	—	6	—
Rogatec	16	9	—	—	7	—	—	—
Sv. Florijan . . .	16	—	—	—	—	7	9	—
Sv. Lovrenc . . .	24	7	—	—	—	7	6	4
Slatina	10	4	—	—	6	—	—	—
Slatina, okol. . .	16	7	—	—	—	—	9	—
Slovenja vas . . .	16	5	—	—	—	2	9	—
Slov. Gradec . . .	16	4	—	—	7	—	5	—
Stari trg	16	6	—	—	—	—	10	—
Takačevo	10	—	—	—	—	6	4	—
Zetale	16	6	—	—	—	6	4	—
Okraj Radovljica.								
Breznica	16	—	—	—	—	4	12	—
Kropa	16	—	6	—	—	—	10	—
Ovsiše	16	—	—	—	—	—	10	6
Pređtrg	10	—	—	—	—	—	6	4
Okraj Slov. Gradec.								
Otiški vrh	16	—	—	—	—	—	16	—

Socialistična občina.

Socialna demokracija in občinska politika.

Volilni uspehi pri sedanjih občinskih volitvah so postavili Kmetško delavsko zvezo na važno razpotje: zavzeti mora napram sedanjim občini jasno stališče in se mora odločiti, hoče li sodelovati v občini ali odklanja sodelovanje. Nekateri naši prijatelji kažejo na to, da je občina v sedanji obliki samo organski del kapitalističnega državnega sistema in da torej od te občine ni pričakovati ozdravljenja družabnega organizma, ki je neozdravljivo bolan in ki mora poginiti, da iz njegove gomile izraste nov družabni red. Svetujemo nam, naj se sicer udeležujemo dela v občinskih odborih, toda le v ta namen, da znova in znova dokazujemo, da je v sedanjem družabnem redu zaman — ves trud za resnično izboljšanje delavskega stanja. Mislimo pa, da je ta dokaz že neovržno podan in da bi se torej sploh ne izplačalo hoditi v občinske odbore, ako ne bi imela tam ničesar drugega delati. Drugi naši prijatelji nas opozarjajo na to, da je občinsko gospodarstvo sedaj vseprek temeljito zavoženo in nam priporočajo, naj prepustimo nasprotnim strankam, da vlačijo občinski voz iz blata, kamor so ga same zavlekle. Res je, da je občinsko gospodarstvo sedaj skoro povsod v žalostnem stanju in da bi bilo treba pravega Herkula, ki bi očistil ta Avgijev hlev gnoja in odpravil nered in mizerijo, ki so jo povzročile tekom vojnih let in v času po vojni nesposobne ali pa samopašne občinske uprave. Vendar mislimo, da bi mogel tako ravnati samo lenuh, ki se boji dela, ali pa strahopetec, ki se boji odgovornosti, ne pa resna ljudska stranka, ki se ne sme strašiti ne dela ne odgovornosti, kadar gre za to,

da se poskusi odpraviti nered in mizerijo, ki tlači v prvi vrsti delavno ljudstvo. Zato smo mnenja, da se moramo lotiti dela v občinskih upravah, čeprav razmere niso vesele in vrhu tega podajamo se še v nevarnost, da nas bo ta ali oni kratkovidnež delal odgovorne za neugodne posledice slabega dosedanjega občinskega gospodarstva, ki se že sedaj kažejo ali se bodo šele pojavile, ki jih sicer nismo zakrivali mi, pa jih tudi ne bomo mogli preprečiti. Gotovo je namreč in temu tudi naši najradikalnejši prijatelji ne oporekajo, da se lahko tudi v sedanjih razmerah v okviru sedanje občinske kompetence kljub nedostatnim sredstvom dosežemo majhne uspehe, ki bodo v prid delavnemu ljudstvu. Socialna demokracija skuša gledati stvari take, kakršne so in ve, da ne bo mogla delati čudežev, zato si stavi v svoji občinski politiki nalogo, da izvede in doseže vsaj to, kar je v sedanjih razmerah izvedljivo in dosegljivo. Nikakor se noče identificirati s sedanjo občino, hoče pa v polni meri izkoristiti v prid ljudstva delokrog, ki ga ima občina v sedanji obliki. V tem okviru bo skušala izvesti svoj občinski program, ki ga hoče obenem preiskovati v praksi, kar ji dosedaj ni bilo mogoče, ter ga razširiti in izkristalizirati. To se nam je zdelo potrebno povedati, da si bodo na jasnem naši prijatelji in nasprotniki.

Pogum!

Kakor čujemo, se v več krajih naši sodruzi branijo, da bi bili izvoljeni za župana, češ da niso v županskih poslih izvežbani. Strašijo jih posebno pristaši drugih strank, ki bi radi sami bili župani. Zlomiti je treba mnenje, da bi samo veliki gruntar ali gostilničar mogel biti župan. Tudi v avstrijski republiki so imeli nekateri tak neopravičen strah, ko so bili po prevratu prvič izvoljeni za župane bajtarji, mali posestniki, ključavničarski pomočniki in železniški čuvaji itd. Ko so se pa pred kratkim izvršile nove občinske volitve, je število socialističnih občin še narastlo. Delavno ljudstvo je torej vendarle dobro gospodarilo. Torej pogum! — Pač pa se je treba ozirati na to, da se ne dajo izvoliti za župane sodruzi, ki hodijo delat v kako oddaljeno tovarno, morda celo v drugo občino. Zamujali bi delo in bi imeli škodo na zaslužku.

Nov učni predmet.

V Uradnem listu št. 46 je izšla naredba poverjenišva za uk in bogočastje, ki med drugim uvaja v naše ljudske šole kot nov učni predmet deška ročna dela. Ako bo izvedba te novosti prišla v prave roke, se utegne naše ljudsko šolstvo temeljito preobraziti v tem smislu, kakor si ga zamišljajo socialisti. Ne prikrivamo si napredka, ki ga je doseglo naše šolstvo tekom zadnjih desetletij, če pomislimo na nekdanje učne metode, ko so še učili er-e-pe-a-repa, vendar mislimo, da je naša šola še vedno nekoliko šablonska in da ima še premalo stika z življenjem. Kaj je naravneje kakor da tudi šola naveže na tisti dečku prirojeni nagon, ki ga sili, da venomer koplje, zida, reže, vrta, pili ali plete in ga tudi šola sistematično uvaja v kraljestvo dela ter mu vzbuja veselje do rokodelstva in ročnih spretnosti in mu odpira pogled v mogočni razvoj tehnike. Če bo novi učni predmet dosegel svoj namen, bomo dobili več kvalificiranega delavstva, pa manj duševnega proletarijata. Amerikancev in slabo plačanih težakov. Zato uvedbo deških ročnih del v ljudsko šolo iskreno pozdravljamo. Vsem občinam priporočamo, da ne skoparijo pri dovoljevanju potrebnih sredstev za nabavo orodja in drugih stvarnih potrebščin. Stvar učne uprave pa je, da preskrbi za deška ročna dela dovolj spretnih učiteljev, ki bodo imeli, kar je najvažnejše, pravo vnemo in veselje za ta lepi predmet.

Ne spi!

Kadar spiš, še tega ne veš, da si lačen!

Če bi naše delavno ljudstvo moglo posnemati ježa! Kaj? Kadar bi slaba predla, pa bi se lepo zvil v klopčič in zaspal in spal

tako dolgo, da bi se razmere zopet izboljšale. To bi bilo nekaj zate, kaj?

Jaz pravim: hvala Bogu, da ni tako! Jež ima svojo pomlad, ki ga zbudi, človek bi spal tako dolgo, da bi zgnil. Ne samo, da bi ne čutil lakote, niti tega bi ne čutil, da umira!

Pri navadni želodčni lakoti sicer ni tako — kdor je kdaj skusil pravo lakoto, ta ve, da je kruljenje po želodcu prava budilka, ki zvoni kar naprej. Pri duševni lakoti pa ni te budilke. Kdor ne ve, kaj je svoboda, ta ne čuti lakote po njej . . .

V neki kmetški občini imamo mlado organizacijo KDZ. Ni še izpolnila prvega leta. Pri volitvah v konstituanto je delala še precej dobro, tudi potem je še životarila, a le s težavo, ker se je brigal skoro samo predsednik, drugi ljudje pa so spali mirno naprej, brez sestankov, brez odborovih sej, brez vsake skrbi za izboljšanje. Na delo in v posteljo, na delo in v posteljo. V nedeljo pa dvakrat v cerkev, potem pa v gostilno, iz gostilne v posteljo, iz postelje zopet na delo. Tudi tisti čas, ko jedo, spada pri njih v delo — saj jedo le mimgrede, velikokrat kar stoje . . .

Kako mo.ete od takih ljudi zahtevati, da bi se brigali za politiko? Nad draginjo se pritožujejo, tako daleč pa ne mislijo več, da bi vedeli, da je politika, napačna politika par kapitalističnih gospodov kriva vse draginje, ter da bo to draginjo mogla odpraviti zopet le politika, pametna politika vsega ljudstva. To ljudstvo se pa za politiko ne briga, niti „Ljudskega glasu“ ne čita, ki izhaja samo enkrat na teden.

Prišle so občinske volitve. Spomnili so se na shod. Skličejo shod, pa mislijo, da bodo s tem rešeni vsega dela. Saj pride govornik iz Ljubljane, bo že znal . . . Prišel je in jim povedal, da morajo zbrati za kandidate pametne in poštene može, ki bodo delali za ljudstvo in po volji ljudstva. Kandidatna lista je bila pa že spisana. Ker imajo premalo ljudi, ki bi hoteli postati občinski odborniki, so sklenili kompromis s samostojneži. „Skupno bomo nastopili.“

Takrat, ko je vstopil klub slovenskih samostojnežev v vlado in se zato skregal s svojimi prejšnjimi tovariši, kmetovalci iz ostale Jugoslavije, ko je s tem pokazal, da mu je za veleposestnike, ne pa za male kmete, ki bodo morali plačati z davki posebno nagrado bosanskim veleposestnikom, takrat gredo ti naši ubogi bajtarji in mali posestniki v zvezo s samostojneži! Ne, seveda! Ko nič ne čitajo, nič ne vedo. Ne vedo, kaj je Kmetško-delavska zveza, ne vedo, kaj so samostojneži. Sami v odbor ne marajo, pa volijo tiste, ki marajo.

Takratni govornik nam je to žalostno storijo napisal tudi v „Ljudskem glasu“ št. 15 z dne 13. aprila pod naslovom „Volilni kompromisi“. Prečitajte to še enkrat. Ali jih hočemo radi tega izključiti iz stranke? Če že ne marajo čitati, boljše je vendar, da imajo „Ljudski glas“ vsaj v hiši, vsaj včasih morebiti kdo pogleda vanj. Če jim ga ne damo, bodo naročili pa „Kmetijski list“ . . .

Pazite! Zdaj pride najlepše. Po volitvah so uvideli, da nimajo v občinskem odboru nobenega zastopnika, oziroma da jih bodo tam zastopali samostojneži. Predsednika, ki razume nekaj socializma in ki bi imel biti na kandidatni listi bolj spredaj, so prebrisani samostojneži postavili lepo zadaj, tako, da je že v naprej vedel, da ne more biti izvoljen. Saj ga večinoma tudi ni doma, ker hodi daleč na delo. Zdaj po volitvah se pa zbere par ljudi in napiše na naše centralno tajništvo protest proti tej goljufiji.

Zdaj razumemo! Prav dobro so napisali . . .

toda prepozno je, prijatelji! Takrat je bilo treba delati, da bi spravili kandidatno listo skupaj in jo o pravem času vložili. Premalo ste se brigali za svojo organizacijo! Če bi bila vaša organizacija živa, bi bila to storila z lahkoto — tako pa se medseboj še ne poznate ne, ker je občina velika, dve uri hoda imate do vasi, ki voli z vami. Živih, delavnih zapnikov vam manjka, ki bi hodili k odborovim upnikom in se pametno pomenkovali o vsem potrebnem. Poskrbite si to, delajte, potem pa ne bo tako žalostnih volitev nikoli več.

Potolazite se pa tudi zaradi teh volitev. Kajti samostojneži ne vedo, zakaj so samostojneži, skoro prav vsi spadajo med vas. Če boste za naprej delali, če boste čitali in povzdignili svojo organizacijo, se shajali in pametno ugibali, kaj bi bilo prav in pošteno, potem bo imela vaša organizacija največji vpliv na občinski odbor. Ta bo moral upoštevati vaše navedbe, če bodo pametni in ljudstvu koristni. Potem bodo tudi sedanji samostojneži razen par bogatih — postali vaši. Ne tarnajte torej, delajte!

Celjska kotlina rdeča!

Socialno demokratična stranka je v celjski kotlini slavno zmagala. S čim bodo sedaj tolažili naši nasprotniki, ki jim ne gre v glavo, da bo imel v občini veljavo delavec, mali kmet in mali obrtnik? Priznati morajo, da se socializem vedno bolj širi in napreduje. Da smo Nemčurji, tega ne morejo trditi, ker je vsem dobro znano, da so bili v savinjski dolini vedno najboljši Slovenci. V okolici Celja so se JDS strašansko trudili s svojimi samostojneži, tako da danes res komaj sami stojijo. Vsak volilec, ki so ga agitatorji JDS in nekateri maroderji delavskega pokreta privlekli na volišče, je bil povabljen v njihovo zakotičje, kjer se mu je postreglo. Da, da, imate denarja, smok in vina na razpolago, toda delavstvo se dobro zaveda, kaj mu je storiti, če ste pa komu zamudnico plačali, vam je tudi hvaležen, kroglico pa je izpustil, kamor se mu je bolje zdelo. Dasi je bilo točenje alkohola prepovedano, smo videli zvečer razne jedeesarske elemente pijane, da so komaj stali. Na glavnem volišču so razni hlapci kapitalistične stranke celo z nasiljem nastopali proti našemu agitatorju s. Bahunu, ki se ni dal odriniti niti od policaja ne. In vzlic vsemu temu smo videli zvečer poparjene obraze jedeesarjev.

Nič jim ni pomagalo. Čeprav je bilo odpuščenih pred dvema mesecema okoli dvesto delavcev v cinkarni, ki so bili prisiljeni iti s trehuhom za kruhom, čeprav ste napravili volitve na delavnik in je mnogo delavcev oddaljenih na delu in zaradi tega niso mogli na volišče, čeprav ste stari volilni imenik predružačili in nam na ta način kontrolo otežkočili, vam vse skupaj ni nič pomagalo. Socialno demokratična stranka stoji močna in trdna nad vami in s tem boste morali računati.

Rdeči župan.

Mesto Ptuj ima socialističnega župana. Nič ne pomaga, navaditi se boste morali na socializem. Delavno ljudstvo izpregleduje, tudi kapitalisti se boste morali naučiti kaj delati, ne bo dolgo več trajalo vaše veseljačenje! Če pa ovržete volitve, kakor grozite, potem bo pri novih volitvah naša zmaga še sijajnejša!

Novoizvoljenemu županu Ložinšku očitate, da je „Nemčur“. Če bi vam bil dal podpis na kandidatno listo, če bi ga bili vi volili, potem pa ne bi bil Nemčur? Razložite nam to! Kako, da ste ga prosili, da sprejme vašo kandidacijo, če ga imate za Nemčurja? Sami se tolčete po zobeh! Prav je tako, bo vsaj tudi tisto ljudstvo še izpregledalo, kolikor ste ga imeli dozdej vkljenjenega v kapitalistični vez potom narodnjaškega hujskanja! Svita se

Na novo delo.

Volitve v konstituanto so že daleč za nami in ta teden se vrše zadnje občinske volitve v Sloveniji. Med volilnim bojem je prevladovalo volilno organizacijsko in propagandistično delo v naši stranki, dočim se je o pragmatičnih vprašanih govorilo le o enem, kar je bilo pri volitvah kot geslo, cilj volitev samih.

Napačno bi pa bilo, če bi mislili, da smo z volitvami in volilnimi uspehi vse napravili za socializem. Volitve so merilo naše moči, moči naše ideje, ki jo moramo v času, ko nimamo volilnih ali drugačnih bojev, razširjati, se utrjevati sami v njej s proučevanjem in razmotrivanjem tega velikega svetovnega naziranja na podlagi znanstva.

Če smo dobili v mnogih občinah precej velik ali celo absoluten vpliv, bomo morali poskrbeti, da se bo v teh občinah tudi gojila socialistična politika, ker bi sicer ne imelo pravega pomena, da smo zavojevali občinske odbore.

Seveda delo brez organizacije ne more uspevati. Organizacije, v katerih se bo o vseh teh stvareh razpravljalo, osrednja pisarna za občinsko politiko, vse to bo moralo poleg trdne zanesljive politične organizacije nepretrgoma in intenzivno posloovati, delati, ker le delo utrjuje in izpopolnjuje našo stranko na znotraj in nje vpliv na zunaj.

Naša naloga mora biti torej sedaj po volitvah v prvi vrsti poglobljenje socializma s predavanji, diskuzijami in časopisjem, ki ga delavstvo mnogo premalo čita.

Pol litra vina manj na mesec, pa imaš list „Ljudski glas“ v svoji hiši. Stori to!

Iz centralnega tajništva JSDS in KDZ

v Ljubljani, poštni predal 168.

Nekaj posebnega. Kako je pomagalo opozoriti, da je treba pravočasno obračunati, sicer — boš novinec, čeprav si že star! Zgodilo se je, da je neka organizacija obračunala pravočasno za april, obenem pa prosila, naj počakamo, za marec še niso računali sklenjeni . . . Pomislite kak nered je moral biti tam, kjer se zdaj, ko gre zares, ne morejo do 8. maja obračunati za marec. Za april so pa spravili skup, da ne izgube članskih pravic . . .

Kako potrebno je bilo napraviti red.

Kako prijetno bo za naprej delati, ko ne boste imeli večnih situacij s preteklostjo, ko boste obračunali vedno le za tekoči mesec. Še prav hvaležni boste načelnstvu, da vas je rešilo teh vednih skrbi. Tajništvo pa je že hvaležno vsem, ki so pomagali, da pridemo končno do reda. Vsi skupaj bomo pa videli blagoslov šele na strankinem zboru, ki bo prav lep.

Prihodnji teden dobe vse organizacije, ki so obračunale, okrožnice, kjer bodo navedene vse sedanje organizacije JSDS in KDZ.

Poročajte nam izid volitev in imena vseh izvoljenih odbornikov, razvrščenih po strankah. Pri odbornikih naše stranke pripišite tudi njih naslov in druge osebne podatke.

Vsem dopisnikom v vednost. Ponovno opozarjamo vse dopisnike, da mečemo dopise brez podpisov in natančnih naslovov dopisnikov v koš. V krajih, kjer obstajajo naše organizacije, mora biti dopis potrjen tudi od odbora (štampilija in podpis predsednika ali tajnika).

Samoupravna pisarna. Centralno tajništvo JSDS in KDZ je v svojem področju ustanovilo Samoupravno pisarno, ki ima namen dajati socialdemokratičnim občinskim predstojnikom in odbornikom pojasnila in navodila v občinskih stvareh. Naslov je: Samoupravna pisarna JSDS in KDZ, Ljubljana, poštni predal 168. Če se reflektira na odgovor, se prosí, da se vprašanju priloži znamka za 2 K.

Dopisi.

Petrovče. Oh, kako so si naši širokoustni „samostojneži“ prizadevali pri bivših občinskih volitvah. Blatili so nas delavce z najslabjšim govorjenjem. Še celo na volišču so nas obrekovali na tak način, ki res ni bil sposoben za ta kraj. Čuvaj skrinjice se je med drugim celo izrazil, da če nima delavec v nedeljo za 5 l vina, stavka v pondeljek za povišanje plače. Gotovo je sodil „feldvebelček“ po sebi. Prego-

vor pravi: „Če ima krava rep umazan, bi rada z njim še druge namazala.“ Pa vendar ni vse to nič pomagalo. Širokoustni čuvaj SKS, bivši „feldvebelček“, z vsemi svojimi bahači je imel najslabše obiskano skrinjico. Dobil je komaj 6 odbornikov, SLS 7, mi pa 11. To je dokaz, da sta kmet in delavec spoznala, kam spadata. „Feldvebelček“, sedaj ne boš več smatral nas proletarce za tvoje nekdanje rekrute.

Črmošnjice pri Semiču. Kdo bi si mislil? Pri nas je kak nam sovražni duh vtaknil v našo volilno skrinjico trskico, ki je povzročila, da je več kroglic ostalo na vrhu. Seveda ni izključeno in najbrže gotovo, da so naši nasprotniki to priliko dobro izrabili. Pa o tem bomo že še govorili.

Iz Gorij pri Bledu nam piše neki delavec in pojasnjuje, zakaj so dobili v Gorjah socialisti pri občinskih volitvah manj glasov, nego pri volitvah v konstituanto. Glavni vzrok mu je Tone Kristan, prav tako, kakor klerikalcem.

Smešno je, če niti delavci ne razumejo, kaj je organizacija. Če je organizacija dobra, je ne more nihče prodajati, prodajati se da le nerazsodna masa. Živi člani organizacije pa vedno vedo, kaj imajo delati. Če bi jih hotel kak voditelj zapeljati na nepravo pot, bi se mu uprli, pa ne s kričanjem, temveč z delom, tako, da bi nepravne voditelja izrinili. Samo žganjar je tako neumen, da čaka vsega od voditeljev, če mu pa ni kaj po volji, gre h komunistom, pri volitvah pa voli klerikalce.

Takih socialistov naša stranka ne potrebuje, ravno tako škodljivi so, kakor napačni voditelji.

Ta delavec nam tudi svetuje, naj tožimo pri sodišču. Koga naj tožimo? Naj nam imenuje poštenega moža, ki pred sodnikom ne bo zatajil tistega, kar je proti nam napisal! Ali pa naj nam pove, kaj je naredila stranka po volitvah v konstituanto napačnega. Morebiti misli še vedno na prisego v konstituantu, s katero so klerikalci in nezavedni komunisti tako neumno begali naše ljudstvo, dokler ni sam Sima Markovič, največji komunist, zahvalil se našim poslancem, da so ohranili pamet o pravem času, ki so jo naši komunisti šele mesec pozneje . . .

Delavci, mislite stvarno!

Po svetu.

Češka.

V svrhu agrarne reforme so na Češkoslovaškem raznim mogotcem (vseh skupaj je 1104) odvzeli približno pet milijonov hektarjev ali 36 odstotkov celokupne zemeljske površine Češkoslovaške. — Okrog 13 milijonov drugih ljudi je posedovalo pa 64 odstotkov vse zemlje, to se pravi: 10 milij. ljudi čisto gotovo nič.

Nemčija.

Nemške tovarne steklarskega peska so objavile, da bodo povjšale svoje izdelke za 100 odstotkov. S tem bi bila vsa češkoslovaška industrija uničena.

Saške elektrarne hočejo ustaviti delo. Iz saških elektrarn pa dobiva 68 severočeških občin in nad 100 industrijskih podjetij električni tok. Škoda, ki bi jo češka industrija s tem trpela, se ne da oceniti.

Ogrska.

Vprašanje zapadne Ogrske. Poslaniška konferenca je pozvala madžarsko vlado, naj še v tem mesecu preda zapadno Ogrsko Avstriji. Madžarom ta zadeva ne diši, zato nameravajo baje poslati proslulega polkovnika Leharja, da v tej deželi poizkusi svojo d'annuncijsko srečo.

Prebivalstvo Budimpešte. Statistični urad priobčuje začasni izid prve dni tega leta izvedenega ljudskega štetja. Po tem štetju znaša število prebivalcev v nezasedeni Madžarski 7.840.832. Prebivalstvo Velike Budimpešte se ceni na 1.184.316.

Švica.

Ženevsko jezero izginja. Opazili so, da se gladina prekrasnega švicarskega jezera čimdalje bolj niža in da se prikazujejo že suha mesta, ki se dvigajo popolnoma iz vode. Promet s parniki so morali radi tega na več mestih ukiniti, tako v ženevski luki, kjer je voda komaj še meter globoka. Učenjaki pravijo, da bo celo veliko jezero v desetih letih popolnoma izginilo, če se bo tako naglo izsuševalo.

Tedenske novice.

Za državljansko svobodo, zoper policajdemokracijo. Z ozirom na naredbo deželne vlade za Slovenijo glede policijskega kaznovanja državi nevarnih demonstrativnih dejanj, ki smo jo že objavili v 19. številki Ljudskega glasa, so naši socialistični poslanci skupno s komunističnimi vložili na ministrstvo za notranje zadeve sledečo interpelacijo:

Naredba sama se sklicuje na „pritrđitev ministrstva za notranje zadeve“.

Če se to sklicevanje ujema z dejstvi, pada odgovornost za to naredbo pred vsem na ministrstvo. Seveda tudi v tem slučaju ne bi bila razbremenjena deželna vlada za Slovenijo, ki je naredbo izdala.

Iz besedila naredbe je jasno razvidno, da se prenaša v kompetenco upravnih in policijskih oblastev kaznovanje dejanj, za katere morejo biti kompetentna samo sodišča. Vrh tega se pa odpirajo samovolji pri administrativno kazenskem postopanju duri na stečaj s tem, da se prepoveduje celo „javno zasmehovanje in omalovaževanje... oblastvenih naredb“, kar na eni strani lahko služi za preganjanje vsake opravičene kritike, na drugi pa za izdajanje vsakovrstnih samovoljnih in nezakonitih naredb od strani oblastev, ki sama lahko kaznujejo in globijo vsako kritiko svoje nepostavnosti.

Naredba negira pravni značaj države SHS in jo nadomešča z nedvomno policijsko državo.

Podpisanim je čast vprašati Vas, gospod minister:

1. Ali je res, da je citirana naredba izdana s pritrđitvijo ministrstva za notranje zadeve?

2. Kako more vlada opravičiti svoje pritrđilo za take protizakonite naredbe oziroma njih izdajanje?

3. Če vlada ni dala svojega pritrđila, ali je voljna poklicati faktorje, ki so odgovorni za izdajo te naredbe na odgovornost?

4. Ali je ministrstvo za notranje zadeve pripravljeno nemudoma odpraviti to in vse enake naredbe in vzpostaviti zakonito stanje, tako da bodo postavne pravice državljanov zavarovane?

V Beogradu, dne 7. maja 1921.

Etbin Kristan, Divac, Korun, Sekulič, Kopač, Brkič, Golouh, Bukvič, Fabijančič, Kisovar, Koren, Mlakar.

Glasovanje o ustavi. 12. t. m. na 29. rednem sestanku ustavotvorne skupščine se je vršilo glasovanje o ustavi. Za ustavo je glasovalo 227 poslancev (demokrati, radikaleci, muslimani iz Bosne, zemljoradniki in naši samostojneži), proti 93 poslancev (soc. demokrati, komunisti, klerikaleci, Turki in Arnavti iz južne Srbije, republikanci, narodni socialisti in Trumbić). Glasovanja se niso udeležili: Radičevci 49, Narodni klub 11, frankovci 3, Protič 1, skupaj 64 posl.)

Volitve v Zadru. Sredi tega meseca bodo tudi v mestu Zadru volitve. Kandidirajo fašisti, Jugoslovani in še več drugih strank. Socialisti in komunisti vsled fašistovskega terorja v tem mestu sploh ne kandidirajo.

V Vojvodini je vsega skupaj 647.595 prebivalcev, med temi 205.983 Slovanov (22.184 Slovencev), 186.026 Nemcev in 252.399 Madzarov.

Jugoslovanski ujetniki v Rusiji. Kakor poroča „Beogradski dnevnik“ se nahaja v Rusiji še okrog 120.000 jugoslovanskih-dobrovoljcev in bivših avstrijskih vojni ujetnikov. Vrnilo se jih je samo nekaj tisoč. V Rusiji so raztreseni po celi deželi, nekateri so zaposleni pri delu, drugi pa tudi služijo v rdeči armadi, kamor so večinoma vstopili v sili. O tem je zvedela naša vlada in namerava pričeti preko posebne komisije z vračanjem dobrovoljcev vojni ujetnikov, ki so jugoslovanski državljani in se še vedno nahajajo v Rusiji. Transporti bi šli preke Arhangelska v Dubrovnik.

Valutno tihotapstvo. Pri reviziji potnikov na mariborskem kolodvoru so zasačili dva tihotapca valut: neko Ljubljanko, ki je imela pri sebi skritih 6000 dolarjev, in nekega zagrebškega žida, ki je imel 9000 dolarjev. Denar jima je bil zaplenjen.

V časih najstrašnejše bede in pomanjkanja nabirajo klerikaleci med ubogim ljudstvom denar za zvonove, oltarje in še celo za nove cerkve. Pozive s položnicami razpošiljajo po celi Sloveniji, še celo uradnik našega tajništva je dobil takpovziv! Pomislite, koliko

velja taka reklama danes, ko je tako draga poština, papir in delo. Denar pa, ki ga povsod manjka, da morajo ljudje stanovati v vagonih, v brlogih in pod kozolci — bomo dajali za cerkve. Cerkevno premoženje pa naj ostane nedotaknjeno. Niti agrarna reforma ne sme dotakniti cerkvenih veleposestev.

Ubogo ljudstvo, spoznaj že enkrat, da gre za bero, ne pa za vero! Kadar ti teče vodo v grlo, takrat se giblji, da ne utoneš. Moli v svoji kamrici, je rekel Kristus — greh je zidati cerkev, dokler nimaš kamrice.

„Domoljub“ napada naš list zaradi članka „Post in sovraštvu do Boga“. Ne bomo mu odgovarjali — preveč jasno je, kdo ima prav. Če se upa „Domoljub“ meriti se z nami, naj ponatisne ves članek, spodaj pa naj napiše: „Taki so socialisti!“ Prav nič se ne bojimo, da bo večina Domoljubovih čitateljev rekla, da imajo socialisti prav.

Tega pa „Domoljub“ ne bo storil, preveč se boji za svoje ovčice, da ne bi spoznale resnice. Zato govori vedno le o Tonetu Kristanu, čeprav smo že pojasnili, da se že mesece ne udeležuje v naši stranki.

Ker se pa „Domoljub“ resnice boji, zato jo morate razširjati vi, čitatelji „Ljudskega glasu“. Dajte ga čitati vsem klerikalcem, posebno tisti članek „O postu in sovraštvu do Boga“.

Vojna odškodnina Bolgarije Srbiji.

Zadnja „Politika“ se bavi v svojem uvodnem članku z raznimi vpadi, ki so jih Bolgari zlasti to leto izvršili na naše meje. List dokazuje, da stoji za temi vpadi službena Bolgarija. Ako se hoče mir na mejah proti Bolgarski ohraniti, se mora izvršiti, kar je predpisano v mirovni pogodbi, to je, da se meje pomaknejo s planin v dolino Strume. Meja se mora popraviti s črto, ki odvaja centralne jugoslovenske dialekte, to je srbsko-hrvatskega od vzhodno-jugoslovenskega (bolgarskega). Taka črta bi nas zavarovala pred lahko izvedljivimi bolgarskimi vpadi in razen tega bi dejstvo samo vplivalo na iztreenje Bolgarije. Po Bregalnici je moral priti Kajmakčalan in zatem mora priti Struma. Samo za to ceno bo imela Jugoslavija mir na svoji vzhodni meji. Samo ta odločen korak bo dovedel do tega, da bo sporedno prišlo do zblizanja z Bolgarsko. — O tem, ali bo kak nasilen korak Jugoslavije proti Bolgarom res dovedel do prijateljskega zblizanja obeh sosedov, pa upravičeno domovimo.

Gospodarstvo.

— **Kmetijski pouk po deželi.** Poverjeništvu za kmetijstvo hoče po deželi po možnosti pospeševati kmetijski popotni pouk in sicer ob nedeljah in drugih priličnih dnevih. Kmetijske podružnice, zadrage in drugi interesenti, ki želijo dobiti za svoje prireditve kmetijske predavatelje, naj se obračajo pravočasno na poverjeništvu za kmetijstvo in naj naznanijo, kdaj in za kak priliki želijo dobiti predavatelje. Te prošnje je treba pravočasno predložiti, najboljšje pa en mesec prej, da bo mogoče vse podrobno pravočasno ukreniti in prijaviti.

— **Veliko moderno tobačno tovarno** bodo v kratkem začeli graditi v Belgradu. V tej tovarni bodo predelovali tobak iz vse države.

— **Žetev Jugoslavije leta 1920.** Srbija je pridelala v minulemu letu 13.272.000 stotov žita, Hrvatska 10.883.000, Vojvodina 12.337.000, Bosna 5.195.000, Slovenija 1.885.467 stotov. V vsej državi je bilo zasejanih 4.557.877 ha zemlje.

— **Naša industrija prediva in lanu.** Najbolj razvita stran naše industrije je pač proizvod prediva in lanu. Konoplje imamo zasejane povprečno v celi državi na 42.000 hekt., a lanu na okoli 5000 hektarjih zemlje. Na leto se pridelala okoli 18.000.000 kg prediva in okoli 800.000 kg lanu. Tovaren za izdelavanje teh dveh predmetov imamo 30. Največje se nahajajo v Leskovcu, Svilajenu, Novem Virbasu, Hočaku, Novem Sadu in Osijeku.

— **Rudarska šola v Zaječaru.** Ker se rudarstvo v Srbiji vedno bolj razvija, posebno kopanje in predelovanje bakrene rude, je ministrstvo za šume in rude sklenilo, da čimprej otvori v Zaječaru nižjo rudarsko šolo, v kateri se bo vzgajal rudarski naraščaj.

— **Koliko dobimo iz pečuskih premo-govnikov?** Reparacijska komisija v Parizu je rešila to vprašanje na tak način, da bo dobila naša država v prvih dveh letih po podpisu mirovne pogodbe 52 odstotkov vsega pridelovanja.

Razne vesti.

Koliko je Jugoslovancev v Ameriki? Po najnovjših podatkih je v severni Ameriki 700.000 Jugoslovancev, od katerih jih je samo v Kanadi 200.000. Največ je Hrvatov, okoli pol milijona, Srbov in Slovencev je okoli 200.000.

Francoska ima največje brezzične postaje na svetu in vendar niti te ne zadoščajo njenemu velikanskemu brzozajavnemu prometu. Sedaj nameravajo Francozi pri Melunu zgraditi novo postajo, ki bo še večja kot ona pri Bordeauxu in bo imela 16 mogočnih stolpov po 250 m višine.

Največja drevesa na svetu so v Kaliforniji (Amerika); tam so drevesa vrste borovca, ki imajo v premeru 15 m debelosti in so 48 m visoka. Nedavno so posekali drevo, ki je imelo pri koreninah 34 m premera in je bilo 135 m visoko.

Ameriško vojno ministrstvo poroča preko našega ministrstva za zunanje stvari, da se morajo podatki o zavarovanju ameriških delavcev, naših državljanov, ki so padli na zapadni fronti, izpolniti pri sodiščih in izpolnjeni vrniti ameriški vojnomu ministrstvu v svrhu izplačila zavarovalnine. Vsak naš državljan, čigar sin je kot ameriški vojak padel v bivši vojni, bo dobil zavarovalnino v znesku 10.000 dolarjev, to je okoli 370.000 dinarjev.

Založba in last konzorcija „Ljudski Glas“. Oblastem je odgovoren Ign. Mihevc. Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Družinski list „KRES“

izide začetkom maja. Nudil bo vsakemu bralcu mnogovrstno gradivo, zabavnega in poučnega značaja. Opremljen bo tudi z dobrimi slikami. Seznanjeval bo naše ljudstvo z vsem, kar je lepega in koristnega.

Naročnina znaša za člane „Svobode“ letno devet dinarjev (36 K), za nečlane 20 dinarjev (80 K), za dijake 12 dinarjev (48 K).

Naroča se pri upravi „Kresa“, Ljubljana, Breg štev. 12/II.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razložen volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Splošno kreditno društvo

V Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvi ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši - podgane stenice-šcurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 12—, za podgane in miši K 12—; za šcurke, a posebno močna vrsta stane K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesu K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 12—; mazilo za uši pri živini K 5— in 12—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—.

Posilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE
= TRST-AMERIKA =

New-York — Buenos-Aires — Rio di Janeiro — Santos — Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja voznih listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.